

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարին կից
հասարակական խորհրդի նախագահ
պարոն Սերգո Կարապետյանին

Արշալույս թաթևեղյան-ից
(դիմողի անուն, ազգանուն)

Վ. Երևան, 091-40-45-47
(քնակության վայր, հեռախոսի համար, էլ. փոստի հասցե)
rector@anau.am

(կազմակերպության լրիվ անվանումը, պետ. գրանցման համարը)

ԴԻՄՈՒՄ

Հարգելի պարոն Կարապետյան,

Խնդրում եմ 2 ել թիվ ընդգրկել ՀՀ
գյուղատնտեսության նախարարին կից հասարակական խորհրդի կազմում:
Կից ներկայացնում եմք պահանջվող փաստաթղթերը.

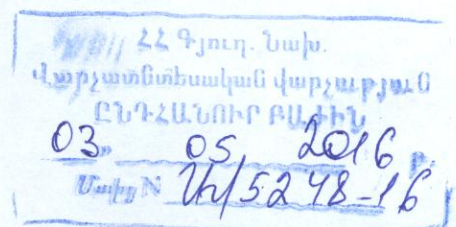
1. Անձնագիր պատճեն
2. Անձնագրի արձեղեկաձև վերջից 2 առ. գործուն. վերաբ.
3. Հեռաձևի իրավասության նամակ
4. Հաճախման վերաբ. վերջից 3 քաղաքացի
5. Գյուղատնտ. բնագավառում
6. Իրավաձևաց. Գաղափար. Եստե.

Դիմող՝

Ա. Թաթևեղյան

(ստորագրություն, անուն, ազգանուն)

< 07 05 2016 թ.

Հայտարարություն

2016-04-25

ՀՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունն
ընդունում է դիմումներ ՀՀ
գյուղատնտեսության նախարարին կից
հասարակական խորհրդի կազմում
ընդգրկվելու համար:

Խորհրդի կազմում կարող են ընդգրկվել
հասարակական կազմակերպություններ,
գանգվածային լրատվության միջոցներ,
ազգային փոքրամասնություններ
ներկայացնող կազմակերպություններ, ինչպես
նաև այլ շահագրգիռ անձինք, որոնց
գործունեության բնույթը համընկնում է

Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարության գործունեության
հիմնական ուղղություններին, ոլորտում ունեն առնվազն 2 տարվա մասնագիտական
փորձառություն (իրականացրել կամ մասնակցել են ոլորտին առնչվող ծրագրերի,
փորձագիտական աշխատանքների իրականացմանը, ունեն ՀՀ գյուղատնտեսության
ոլորտին առնչվող հրապարակումներ, մասնակցել են նախարարության կողմից
ձևավորված աշխատանքային խմբերի, հանձնաժողովների աշխատանքներին, ոլորտին
առնչվող հարցերով համագործակցել են միջազգային կազմակերպությունների հետ և
այլն):

Խորհրդի կազմում չեն կարող ընդգրկվել այն անձինք կամ կազմակերպությունները, ովքեր
տվյալ պահին ֆինանսավորվում են (դրամաշնորհ կամ ծառայությունների մատուցում՝
«Գնումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն)
նախարարությունից:

Դիմողները պետք է ներկայացնեն հետևյալ փաստաթղթերը՝

- Դիմում Խորհրդի նախագահի անունով /ձևը կցվում է/.
- Կազմակերպության կանոնադրության պետական գրանցման համարը.
- Շահագրգիռ անձի, կազմակերպության լիազորված անձի անձնագրի պատճենը,
- Ամփոփ տեղեկանք՝ վերջին 2 տարում ծավալված գործունեության վերաբերյալ /2-4 էջի
սահմաններում/.
- Հետաքրքրվածության նամակ /1-2 էջի սահմաններում/.
- Հակիրճ վերլուծություն վերջին 3 տարիների ընթացքում ՀՀ ԳՆ գործունեության և
գյուղատնտեսության բնագավառում իրականացվող քաղաքականության վերաբերյալ /4-5
էջ/.
- Իրենց նախընտրությամբ՝ այլ լրացուցիչ փաստաթղթեր, հրապարակումներ և այլն:

Խորհրդում ընդգրկվելու նախապատվությունը տրվում է այն կազմակերպությանը կամ
անձին, որի գործունեությունն առավել սերտ է առնչվում նախարարության նպատակներին
և վերջինիս կողմից իրականացվող գործառույթներին:

Բոլոր շահագրգիռ կազմակերպությունները և անձինք մինչև ս.թ. մայիսի 3-ը ներառյալ
հայտերը պետք է ներկայացնեն ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության
աշխատակազմի քարտուղարություն (ք. Երևան, Կառավարական տուն 3) աշխատանքային
օրերին՝ ժամը 10:00-ից մինչև 17:00-ն (ընդմիջում՝ 13:00-14:00):

Տեխնիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի իսկական անդամ, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ Արշալույս Պողոսի Թարվերդյանի՝ վերջին երկու տարում ծավալած գիտական, մանկավարժական և գիտակրթական ոլորտի կազմակերպման ու կառավարման գործունեության մասին

1. Գիտական գործունեություն

Ա. Թարվերդյանը երկարամյա (շուրջ 43 տարի) գիտական գործունեության ընթացքում նշանակալից ներդրում է ունեցել գյուղատնտեսության մեքենաշինության, մասնավորապես բերքահավաքի, հողամշակ և կերերի նախապատրաստման մեքենաների տեսության մշակման, նախագծման, ստեղծման և կատարելագործման հարցերում:

Բերքահավաքի գոյություն ունեցող մեքենաների, դրանց վերաբերյալ մեծածավալ հետազոտական աշխատանքների խորն ու հանգամանալից ուսումնասիրության ու վերլուծության արդյունքում պարզեց, որ կտրող ապարատների ստեղծման ողջ շղթայում (սկզբունքային սխեմաների մշակում, կինեմատիկական, դինամիկական և ամրության հաշվարկներ, նախագծման աշխատանքներ և այլն) գրեթե բացակայում են կամ աղավաղված են կարևորագույն ելակետային այնպիսի տվյալներ, ինչպիսիք են (բույսերի ցողունների և այլ օրգանների) ֆիզիկամեխանիկական և տեխնոլոգիական հատկություններն ու կառուցվածքային առանձնահատկությունները բնութագրող ցուցանիշները: Հետազոտական աշխատանքներով հայտնաբերվեցին մի շարք օրինաչափություններ ըստ միջհանգույցների և ցողունի բարձրության: Մշակվեցին հետազոտությունների նոր մեթոդիկա և սարքավորումներ, որոնք հնարավորություն ընձեռեցին ճշգրիտ որոշելու ցողունի նյութի ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները բնութագրող ցուցանիշները, ստացվեցին ցողունների ֆիզիկամեխանիկական հատկություններին վերաբերող ճշգրիտ տվյալներ, որոնք 2-3, երբեմն մինչև 5 անգամ տարբերվում էին մինչ այդ հայտնի ցուցանիշներից:

Հետագայում ստացված արդյունքները դարձան կարևորագույն ելակետային տվյալներ մեքենաների նախագծման և հաշվարկման գործընթացներում: Յուրահատուկ է Ա. Թարվերդյանի մոտեցումը բույսերի ցողունների և օրգանների կտրման գործընթացի ուսումնասիրման առումով: Մշակված ու ստեղծված կայանքների ու սարքերի միջոցով Ա. Թարվերդյանը ուսումնասիրել է կտրման բոլոր հնարավոր եղանակները (ճակատային, նորմալ, շեղ-ճակատային, թեք, սահումով և այլն) և բացահայտել, որ կինեմատիկական, դինամիկական և էներգետիկ տեսանկյունից ամենանպաստավոր եղանակը ցողունների սահումով շեղ-թեք կտրումն է, որը տեղի է ունենում գերանդիով հնձելիս: Կատարված տեսական և փորձնական հետազոտությունների արդյունքում ստեղծվել և մշակվել է տարբեր ուղղվածության և նշանակության կտրող ապարատների ամբողջ ընտանիք, որոնք կտրման աշխատանքներն իրականացնում են մինչ այդ գոյություն ունեցող կտրող ապարատների համեմատ 2,0...2,5 անգամ փոքր էներգածախսումներով՝ ապահովելով 1,5...2,0 անգամ արտադրողականության աճ:

Քայքայման մեխանիկայի դրույթների հիման վրա կտրման դիտարկումը, որպես ճաքի հարկադրական տարածման պրոցես, թույլ տվեց բացահայտել կինեմատիկական և էներգետիկ տեսանկյունից ամենանպաստավոր կտրման եղանակն ու մշակել կտրման այդ եղանակն

իրականացնող թվով 15 կտրող ապարատներ, որոնք հաջողությամբ անցել են արտադրական փորձարկումները:

Ա. Թարվերդյանի տեսական-գիտափորձնական հետազոտությունները նվիրված են նաև գյուղատնտեսական արտադրության աշխատատար գործընթացների մեքենայացման համար արդյունավետ՝ թրթռագործողության տեխնոլոգիաների և սարքավորումների աշխատանքի ռեժիմի և տեխնոլոգա-երկրաչափական պարամետրերի հիմնավորման գիտական հիմունքների մշակմանը:

Իր հետազոտություններով և ուսումնասիրություններով նա լուծել է փոփոխական տեսակարար դիմադրությամբ ծանր քարքարոտ և ցեմենտացված շերտերով հողային տարածքների մշակության համար նորագույն տեխնոլոգիաների և տեխնիկական միջոցների ստեղծման և փորձարկման խնդիրները՝ առաջարկելով խիտ միջավայրում աշխատող թրթռակտրող ապարատ, որն ապահովում է նվազագույն էներգոծախսումներով սահունով կտրում:

Գիտական և արտադրական տեսակետից զգալի է նաև Ա. Թարվերդյանի ներդրումը կերի նախապատրաստման մեքենաների մշակման, ստեղծման, փորձարկման և արտադրությունում ներդրման գործում. Ֆորաժային հատիկի մանրացնող երեք, հատիկային ու հանքային կերատեսակներ մանրացնող չորս տարբեր հզորության ու արտադրողականության, ինչպես նաև կոպիտ և հյութալի կերատեսակներ մանրացնող, խոտալյուր պատրաստող մեքենաներ:

Ա. Թարվերդյանը հաջողությամբ լուծել է նաև ծանր ու փոփոխական տեսակարար դիմադրության, քարքարոտ ու ցեմենտացված շերտերով հողային տարածքների մշակության համար նորագույն տեխնոլոգիաների ու տեխնիկական միջոցների մշակության ու փորձարկման խնդիրները: Ցեմենտացված շերտերով հիմնահողերի փոսհորատման համար նրա կողմից մշակվել և փորձարկվել է թրթռափոսհորատիչ, որը, կախված հիմնահողի ամրության աստիճանից, բանեցվում է պասսիվ կամ թրթռման ռեժիմով: Տեսական և գիտափորձնական հետազոտությունների ներդաշնակ համադրման արդյունքում որոշվել է թրթռագլխիկի կտրող դանակների քանակը, կտրող սայրի շարժման բացարձակ արագությունը և տեղակայման անկյունները՝ ապահովելով շեղ թեք սահունով կտրում, որոշվել և հիմնավորվել է նաև շնեկային բանող օրգանի մյուս երկրաչափական ու կինեմատիկական պարամետրերը:

Հողի մշակության մեքենաներից ուշադրության է արժանի նաև Ա. Թարվերդյանի կողմից մշակված թրթռաիրաններով գութանի կառուցվածքը, գործողության սկզբունքը, բանվորականի օրգանի կինեմատիկական և հողի հետ փոխազդեցության դինամիկան: Տեսական և փորձնական հետազոտություններով հիմնավորել են գութանի կառուցվածքային հանգույցների երկրաչափական և կինեմատիկական պարամետրերը:

Խաղողի մշակության աշխատատար գործընթացները մեքենայացնելու և բերքատվության բարձրացման նկատառումներից ելնելով՝ Ա. Թարվերդյանի կողմից մշակվել են խաղողի միջվազային տարածության մշակության, այգեթաղի և այգեբացի մեքենաներ: Հատկապես ուշադրության է արժանի խաղողի միջվազային տարածության մշակության մեքենան, որը 1 հա միջվազային տարածքը մշակում է 2 ժամում:

Ա. Թարվերդյանի կողմից ստեղծվել, մշակվել և այսօր փորձարկվում է պտղատու ծառերի միջբնային տարածության մշակության մեքենա:

Նրա հետազոտություններն ու ստացած արդյունքները աչքի են ընկնում նորարարությամբ: Ա. Թարվերդյանը հեղինակ է 33 գյուտերի: Հնդհանուր առմամբ նրա հետազոտությունների արդյունքներն ամփոփված են 185 գիտական աշխատանքներում, այդ թվում 6 մենագրություններում:

Երկարամյա աշխատանքի արդյունքում նա ստեղծել է երկրագործական մեխանիկայի իր դպրոցը՝ հետազոտությունների տարբեր ուղղություններով և հեռանկարներով:

Ա. Թարվերդյանի կողմից և մասնակցությամբ մշակված 5 մեքենաներ նախագծվել, պատրաստվել, փորձարկվել և ընդունվել են ներդրման գյուղատնտեսական արտադրությունում:

2. Մանկավարժական գործունեություն

Ա. Թարվերդյանը մանկավարժական գործունեությունն սկսել է նախկին Հայկական գյուղատնտեսական ինստիտուտում 1972 թվականից՝ նյութերի դիմադրության ամբիոնի լաբորատորիայի վարիչի պաշտոնը համատեղելով դասախոսական աշխատանքի հետ: 1977 թ. ընտրվել է նշված ամբիոնի ասիստենտի պաշտոնում: 1983 թ. նրան շնորհվել է դոցենտի կոչում, 1995 թ. նշանակվել է ամբիոնի պրոֆեսորի պաշտոնակատար, իսկ 2002 թ. ՀՀ ԲՈՀ-ի կողմից նրան շնորհվել է պրոֆեսորի գիտական կոչում «Մեխանիկա» մասնագիտությամբ, 2014 թվականից ՀՀ ԳԱԱ իսկական անդամ է:

Դասավանդման երկարամյա փորձի արդյունքում Ա. Թարվերդյանի գլխավորությամբ գրվել և հրատարակվել է «Նյութերի դիմադրություն» դասագիրքը, որը ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից թույլատրված է որպես դասագիրք՝ բուհերի տեխնիկական մասնագիտությունների ուսանողների համար: Նյութի մատչելիությունը, կոնկրետությունը, խնդիրների լուծման օրինակները, շարադրման հստակությունն ու լեզուն այն դարձրել են մեծ պահանջարկ ունեցող դասագիրք, և այժմ նախապատրաստվում է հրատարակության այդ գրքի լրամշակված տարբերակը: Վերջին հինգ տարիների ընթացքում համահեղինակությամբ պատրաստել և հրատարակել է «Տեսական մեխանիկա (ստատիկա)» դասագիրքը, որը ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից թույլատրված է որպես դասագիրք՝ բուհերի տեխնիկական և տեխնոլոգիական մասնագիտությունների համար:

Ա. Թարվերդյանը առ այսօր համատեղությամբ նյութերի դիմադրության ամբիոնում շարունակում է դասավանդել «Նյութերի դիմադրություն» առարկան:

3. Գործունեությունը գիտակրթական համակարգի կազմակերպման և կառավարման ոլորտում

Գիտամանկավարժական գործունեությանը զուգահեռ Ա. Թարվերդյանը 1980 թվականից ներգրավվել է կրթության կազմակերպման ոլորտ. նախ աշխատել է նախկին Հայկական գյուղատնտեսական ինստիտուտի նախապատրաստական բաժանմունքի վարիչի (1980 թ.), այնուհետև հեռակա բաժնի վարիչի (1993 թ.) պաշտոններում: 1994թ. Հայկական գյուղատնտեսական ակադեմիայի կազմավորումից հետո նա նշանակվել է հեռակա ուսուցման դեպարտամենտի պետի պաշտոնում: 1996 թ. ղեկավարել է ակադեմիայի կրթական ռեֆորմների հանձնաժողովը:

Սակայն Ա. Թարվերդյանի՝ գիտակրթական համակարգի կազմակերպչի հատկանիշները ցայտուն կերպով դրսևորվեցին 1998թ. սկսած, երբ նա նշանակվեց Հայկական գյուղատնտեսական ակադեմիայի ռեկտոր:

Նրա ղեկավարությամբ առաջին հերթին ձեռնարկվեցին և իրականացվեցին շենքային պայմանների բարելավմանը և նյութատեխնիկական բազայի ամրացմանն ու նորացմանն ուղղված միջոցառումներ:

Ա. Թարվերդյանի գործունեության գլխավոր ոլորտը կրթահամակարգի ռեֆորմների ճիշտ իրականացումն ու զարգացումների ապահովումն է:

Համակարգում ռեֆորմներ իրականացնելիս նա միշտ ղեկավարվել է հետևյալ սկզբունքներով.

- *Գործող կրթահամակարգի լավագույն ավանդույթների պահպանում ու զարգացում.*
- *Աշխարհի տարբեր երկրների առաջատար ագրարային համալսարանների փորձի ուսումնասիրություն և լավագույն մեթոդների տեղայնացում:*

Ա. Թարվերդյանը հեղինակ է գիտակրթական համակարգի հիմնախնդիրներին և դրանց լուծմանը նվիրված մեծ հետաքրքրություն ներկայացնող մի շարք աշխատանքների:

Ա. Թարվերդյանի ջանքերով Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանը լայնածավալ միջազգային համագործակցության ծրագրեր է իրականացնում Տեխասի, Կալիֆոռնիայի, Ֆրեզնոյի, Փենսիլվանիայի, Սիեթլի, Յուտայի և այլ համալսարանների հետ:

Համագործակցության ծավալուն ծրագրեր են իրականացվում Գերմանիայի, Շվեդիայի, Հոլանդիայի, Ֆրանսիայի, Չինաստանի, Ռուսաստանի, Բելոռուսի, Ղազախստանի առաջատար ագրարային համալսարանների հետ:

Ա. Թարվերդյանի անմիջական ջանքերի շնորհիվ Ստեփանակերտում, Վանաձորում և Սիսիանում հիմնվեցին ՀԱԱՀ-ի մասնաճյուղեր, որոնց գործունեությունը գտնվում է նրա ամենօրյա ուշադրության և հոգածության կենտրոնում:

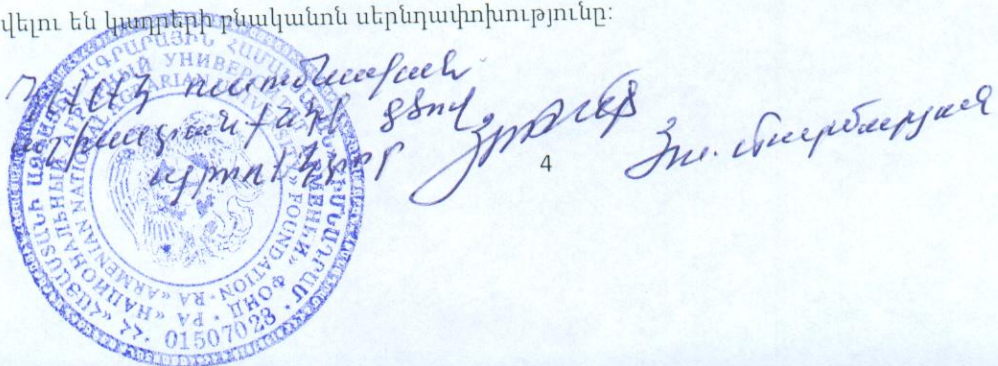
Ա. Թարվերդյանի գործուն նախաձեռնությամբ և մասնակցությամբ ագրարային համալսարանը հանրապետության պետական բուհերի շարքում առաջիններից մեկը սկսեց պետական հավատարմագրման գործընթացը, որն ավարտեց հաջողությամբ:

Հարկ է նշել, որ Ա. Թարվերդյանի և նրա ղեկավարությամբ ողջ կոլեկտիվի ջանքերի շնորհիվ 2013թ. արդյունքներով Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանը բնագիտական և տեխնիկական բուհերի ենթախմբում գրավեց վարկանիշային առաջին տեղը, և օրեցօր լուծումներ են ստանում համալսարանի և հանրապետության գյուղատնտեսության համար որակյալ կադրերի նպատակային պատրաստման հիմնախնդիրները:

Ա. Թարվերդյանի անմիջական ջանքերով 2003թ. հիմնադրվեց "Известия Армянской сельскохозяйственной академии" (այժմ "Известия Государственного аграрного университета Армении") միջազգային գիտական պարբերականը, որը լույս է տեսնում ռուսերեն և անգլերեն լեզուներով և որի համահիմնադիրներն են ԱՄՆ-ի, Շվեդիայի, Գերմանիայի, Ռուսաստանի և Վրաստանի առաջատար ագրարային համալսարանները: Ամեն տարի գիտական պարբերականում տպագրված են աշխարհի 60-ից ավելի երկրների գիտնականների հոդվածներ:

Նույն 2003թ. Ա.Թարվերդյանի առաջարկով և մասնակցությամբ Թբիլիսիում սկսեց հրատարակվել "Известия аграрной науки" գիտական պարբերականը, որի հիմնադիրներն են Հայաստանի, Վրաստանի, Ռուսաստանի, Թուրքիայի, Ադրբեջանի, Գերմանիայի և այլ երկրների ագրարային առաջատար համալսարանները: Ա. Թարվերդյանը նշված երկու գիտական պարբերականների խմբագրական կոլեգիաների նախագահն է: Նրա հետևողական աշխատանքի շնորհիվ այժմ ՀԱԱՀ-ում գործում են գիտական աստիճանաշնորհման վեց մասնագիտական խորհուրդներ, որոնցից մեկի՝ «Գյուղատնտեսական արտադրության մեքենայացում և մեքենաներ» խորհրդի նախագահը Ա.Թարվերդյանն է:

Ռեկտորի ուշադրության կենտրոնում է գիտամանկավաժական կադրերի պատրաստման կարևոր գործը: Այժմ ՀԱԱՀ ասպիրանտուրայում սովորում են 130-ից ավելի երիտասարդներ, ովքեր ապահովվելու են կադրերի բնականոն սերնդափոխությունը:

ՀՀ Գյուղատնտեսության նախարարին կից
հասարակական խորհրդի նախագահ
պարոն Սերգո Կարպետյանին

Նամակ խորհրդի
կազմում ընդգրկվելու
հետաքրքրվածության վերաբերյալ

Մեծարգո նախագահ

Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանը, լինելով հանրապետության ագրոարդյունաբերական համալիրի համար բարձրորակ կադրեր պատրաստող միակ բարձրագույն ուսումնական հաստատությունը, իր գործառնությունները (կրթական, գիտական, արտադրական, խորհրդատվական աշխատանքներ) իրականացնում է ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության ռազմավարական ծրագրերին, որոշումներին և նորմատիվային այլապես փաստաթղթերին համահունչ:

Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանի գործունեության բնույթը մեծապես փոխկապված է ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից տարվող հիմնական քաղաքականության հետ: Բուժը գործում է արդեն 85 տարի, և բուժի գործունեության ամբողջ ընթացքում դասախոսական կազմն ու ուսանողները մշտապես մասնակցել են գյուղատնտեսության ոլորտին առնչվող ամենատարբեր ծրագրերին, փորձագիտական աշխատանքներին և այլ միջոցառումներին:

Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանը ղեկավարում էմ 1990 թվականից և քաջաձանոթ լինելով հանրապետության ագրոարդյունաբերական համալիրի ինչպես առկա խնդիրներին, այնպես էլ ոլորտի մասնագետներին ներկայացվող այսօրվա բավականին խիստ և կարևոր պահանջներին՝ կարծում էմ՝ իմ, որպես Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանի ռեկտորի, ընդգրկումը հասարակական խորհրդի կազմում բխում է թե՛ հանրապետության ագրոարդյունաբերական համալիրի, և թե՛ համալսարանի հետագա զարգացման շահերից:

Հայաստանի ազգային ագրարային
համալսարանի ռեկտոր

Ա. Պ. Թարվերդյան

02.05.2016թ.

**Հակիրճ վերլուծություն վերջին 3 տարիների ընթացքում ՀՀ ԳՆ
գործունեության և գյուղատնտեսության բնագավառում իրականացվող
քաղաքականության վերաբերյալ**

Վերջին տարիներին հանրապետության գյուղատնտեսությունը, հետևաբար և պարենամթերքի ու հումքի վերամշակման ոլորտը դրսևորում են կայուն զարգացման միտում:

Ներկայումս հանրապետության տնտեսության կարևորագույն ոլորտներից մեկն ագրոպարենային ոլորտն է, որը ներառում է ճյուղի համախառն արտադրանքի շուրջ 97%-ն ապահովող ավելի քան 340 հազար գյուղացիական տնտեսություններ, ինչպես նաև առևտրային կազմակերպություններ, սպասարկման, իրացման ու վերամշակող մասնավոր ընկերություններ: Միայն 2011-2015 թթ. ագրոպարենային ոլորտն ապահովել է երկրի ՀՆԱ-ի միջինը 23%-ը, այդ թվում 17.4%-ը՝ գյուղատնտեսությունը:

Ոլորտն ունի առանձնահատուկ կարևոր նշանակություն գյուղական բնակչության եկամուտների ձևավորման, գյուղատնտեսական հումքով, մթերքով և դրանց վերամշակումից ստացվող պարենամթերքով երկրի բնակչության ապահովման ու այդ մթերքների անվտանգության, ինչպես նաև գյուղի ամրապնդման և զարգացման առումով:

Ագրարային ոլորտն ունի բացառիկ կարևոր նշանակություն նաև երկրի պարենային անվտանգության և արտաքին ապրանքաշրջանառության հաշվեկշռի ձևավորման գործում: Այժմ, էներգետիկ արժեքով գնահատված, առաջնահերթ անհրաժեշտ պարենամթերքների ինքնաբավության մակարդակը գերազանցում է 60%: Գյուղատնտեսական ծագման ապրանքատեսակների տեսակարար կշիռը արտահանված արտադրանքի արժեքի մեջ ավելի քան 20 % է:

Չնայած 2010-2015թթ. ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտում գրանցվել են լուրջ տեղաշարժեր. ճյուղի համախառն արտադրանքը 636.7 մլն. դրամից աճել է 1030.1 մլրդ. դրամի (606.25 մլրդ՝ բուսաբուծություն, 395.98՝ անասնաբուծություն), այդուհանդերձ ճյուղը շարունակում է մնալ խոցելի: Տնտեսվարման ներկայիս պայմաններում կարևոր հանգամանք է դառնում գյուղատնտեսության արտադրական և սպասարկող ենթակառուցվածքների արդիականացումը, ինչպես նաև գյուղատնտեսական կոոպերացիայի զարգացումը (ներկայումս գործում են շուրջ 270 կոոպերատիվներ):

Վերջին 5 տարիների ընթացքում կառավարությունը գյուղատնտեսության նախարարության գործունեության միջամտությամբ իրականացրել է բազմաբնույթ ծրագրեր՝ ուղղված տոհմային անասնաբուծության զարգացմանը, գյուղատնտեսական կենդանիների հակաանասնահամաճարակային միջոցառումներին, սերմնարտադրությանն ու սերմնաապահովմանը, վնասատուների դեմ պայքարի, ինչպես նաև ոռոգման համակարգերի ու ճյուղերի մեխորատիվ համակարգի բարելավմանը, ենթակառուցվածքների զարգացմանը և այլ ոլորտների կատարելագործմանը:

Գյուղատնտեսության նախարարության վերջին տարիների կարևոր ձեռքբերումներից է նաև պետության և տնտեսվարող սուբյեկտների փոխհարաբերությունների և համագործակցության տարբեր ուղղվածությունների զարգացման բնականոն գործընթացը: Այս ոլորտում կարևորագույն գործընթաց է նաև վերջին 3 տարիներին ոլորտային միությունների ստեղծման ուղղությամբ տարվող ինտենսիվ քաղաքականությունը (կաթնամթերքի, մսի և մսամթերքի, պահածոյացման և այլն), ինչը նպատակ ունի ենթաճյուղերում առկա խնդիրների վերհանման, դրանց օպերատիվ լուծման, ինչպես նաև միտված է ոլորտի մանր ու միջին տնտեսությունների ու կառավարության միջև արդյունավետ փոխհարաբերություններ ձևավորելուն:

Գյուղացիական տնտեսությունների և վերամշակող կազմակերպությունների միջև փոխհարաբերությունների կարգավորման գործում կարևոր ուղղություն է նաև պայմանագրային հարաբերությունների ձևավորման գործընթացը, որը կարևոր նախապայման է պտղի, խաղողի և բանջարեղենի ու կաթի արտադրությունների ծավալների ավելացման համար:

Ձեռքբերումներն ակնհայտ են, սակայն ոլորտում դեռևս շատ խնդիրներ կան. դրանք հետևողական և համակարգված լուծում են պահանջում: Մասնավորապես՝

ՀՀ գյուղատնտեսության բնագավառում գերակա խնդիր է մնում հողային ռեսուրսների արդյունավետ ու լիարժեք օգտագործումը, քանի որ բնակչության մեկ շնչի հաշվով գյուղատնտեսական հողերը կազմում են 0.65 հա, իսկ վարելահողերը՝ 0.14 հա: Հողային ռեսուրսների օգտագործման մակարդակի փոփոխություններին զուգահեռ (վերջին 8 տարիների կտրվածքով կրճատվել է գյուղատնտեսական նշանակության հողերի ընդհանուր տարածքը՝ 3.7%-ով) խնդիր կա նաև այդ հողերի անապատացումը կանխելու առումով: Այստեղ նպատակային ծրագրերի իրականացումը դառնում է ժամանակի հրամայական:

Հաջորդ կարևոր ոլորտը գյուղտեխնիկայով ապահովվածությունն է, որը ամենածախսատար ու ներդրումներ պահանջող ճյուղերից է: Այսօր ՀՀ-ում գյուղատնտեսական տեխնիկայի հիմնական խմբակազմի մոտ 70-80%-ը բնութագրվում է մաշվածությամբ և անսարքությամբ: Այս բնագավառում հատուկ ուշադրություն է պահանջում նաև ոլորտը բանիմաց մասնագետներով համալրելու գործընթացը, ինչի համար Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի շրջանակներում 2013թ. «Կրթական ծրագրերի կենտրոն» ԾԻԳ-ի և ՀԱԱՀ հիմնադրամի միջև համաշխարհային բանկի և սեփական միջոցների հաշվին, դրամաշնորհային պայմանագրով իրականացվել է համալսարանի ուսումնաարտադրական բազա հանդիսացող մեքենատրակտորային պարկի ամբողջ լրակազմի ձեռքբերում: Այս գործընթացը նպատակ ունի ոլորտն ապահովել առավել բանիմաց մասնագետներով, որոնք կտիրապետեն ժամանակակից անհրաժեշտ պրակտիկ գիտելիքների ճյուղի զարգացումն ապահովելու նպատակով:

Հայաստանի գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի 60%-ից ավելին ապահովում է բուսաբուծությունը: Այստեղ ևս կան խնդիրներ: Այսպես, 2014թ. գյուղատնտեսական մշակաբույսերի ցանքատարածությունները (448 հազ. հա վարելահողերի վրա) կազմել են 332.8 հազ. հա: Սակայն պետք է նշել, որ վերջին տարիներին իրականացվում են մի շարք ծրագրեր՝ ուղղված գյուղատնտեսության հողային ռեսուրսների նպատակային օգտագործմանը, հացահատիկային տնտեսության զարգացմանը, հացահատիկային մշակաբույսերի ինքնաբավության մակարդակի բարձրացմանը (սերմ-վարկեր, վարկերի սուբսիդավորում, պարարտանյութերի և դիզվառելիքի ձեռքբերման նպատակով պետական աջակցության ծրագրերի իրականացում): Ոլորտում ինտենսիվացման դրական միտում է արձանագրվել այգեգործությունում, սակայն խնդիրներ կան դեռևս խաղողագործության ճյուղի զարգացման առումով, որտեղ հիմնական խոչընդոտ է ներկայիս սորտային կազմի որոշակի անհամապատասխանությունը շուկայի պահանջներին:

Առ այսօր թիրախային ոլորտ է մնում անասնապահությունը, որտեղ խնդիրները պայմանավորված են ինչպես անասնազլխաքանակի փոփոխության, այնպես էլ անասնապահական մթերքների արտադրության ծավալներով: Ոլորտում դեռևս անելիքներ կան տոհմային գործի կազմակերպման, անասնաբուժական համակարգի կատարելագործման և ոլորտը պետական աջակցության ու խիստ ուշադրության տակ պահելու ուղղությամբ: Մինչև այսօր ամբողջովին չեն լուծվել սպանդային մորթի կազմակերպման չափազանց կարևոր խնդիրները: Եթե բուսաբուծական արտադրանքների գծով երկրի ինքնաբավությունը գերազանցում է 90%-ը՝ հաճախ մոտենալով 100%-ին, բացառությամբ հացահատիկաընդեղենների, ապա անասնաբուծական արտադրանքների գծով ինքնաբավության մակարդակը խիստ տատանվում է. ոչխարի մսինը՝ 100%, թռչնի մսինը՝ 20%: Վերջին տարիներին նկատվում է ձկնաբուծական ճյուղի աճ. տարեկան արտադրվում է մոտ 14 հազ. տոննա ձուկ, որի 65-70%-ը կազմում են արժեքավոր ձկնատեսակները:

Հանրապետության գյուղատնտեսական մթերքներ վերամշակող արդյունաբերության ոլորտում գործող կազմակերպություններն ի տարբերություն մյուս ճյուղերի առավել արագ են զարգանում և հարմարվում շուկայական տնտեսության ներկայիս պայմաններին ու եվրասիական տնտեսության ձևավորմամբ առաջացած հնարավորություններին՝ շեշտադրելով արտադրանքի մրցունակությունը և դիվերսիֆիկացիան: Վերամշակման համակարգի գործունեության ակտիվացումը և արտահանման ծավալների աճը նպաստեցին գյուղմթերքների իրացման հիմնախնդիրների մասնակի լուծմանը:

Վերամշակող արդյունաբերության զարգացումը պայմանավորված է նաև բուսաբուծության և անասնապահության ոլորտների աճով: 2015 թվականի դրությամբ սննդամթերքի արտադրությունում գործող 821 կազմակերպությունները, միասին վերցրած, արտադրել են (ընթացիկ գներով) 287,8 մլրդ դրամի արտադրանք:

Վերամշակող արդյունաբերության առջև ծառացած խնդիրներից կարելի է առանձնացնել մատչելի պայմաններով վարկավորման բացակայությունը, փոխադրումների հետ կապված մեծ ծախսերի և որոշակի խոչընդոտների առկայությունը, որոնք հանգեցնում են արտաքին շուկաներում ոչ մրցակցային գնի ձևավորմանը, հետևաբար նաև արտահանման աճի ծավալների կրճատմանը: Անհրաժեշտություն կա նաև զարգացնել պետություն-տնտեսվարող սուբյեկտ համագործակցությունը՝ ուշադրություն դարձնելով խոշոր և փոքր կազմակերպությունների միջև անհավասար մրցակցության խնդիրներին:

Բոլոր այս ոլորտային հիմնախնդիրների և ուղղությունների վերաբերյալ վերլուծություններ և դիրքորոշումներ կան նաև հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման ռազմավարական ծրագրերում և զարգացման հայեցակարգերում:

Ծրագրային բոլոր դրույթներն այս կամ այն չափով անուղղակի վերաբերում են ՀԱԱՀ-ին: Սակայն կան դրույթներ, որոնք ուղղակի առնչվում են համալսարանի գործունեությանը: Դրանցից հատկապես հարկ է հիշատակել հետևյալ երեքը.

- Ագրարային ոլորտում կիրառական նշանակության արժեքավոր գիտահետազոտական աշխատանքների կատարում, արտադրությունում դրանց արդյունքների ներդրման գործուն մեխանիզմների կիրառում, խորհրդատվական ու տեղեկատվական համակարգի բարելավում:
- Առաջնային սերմնաբուծության և տոհմային անասնաբուծության համակարգերի կատարելագործում:
- Գյուղատնտեսության վարման ձևերի վերլուծություն, առաջավոր մեթոդների, մասնավորապես կոոպերացիայի կիրառման անհրաժեշտության հիմնավորում:

Ակնհայտ է, որ ծրագրային դրույթների իրականացումը, առաջիկայում գյուղատնտեսական արտադրության ինտենսիվացումը հնարավոր է միայն բարձր որակավորմամբ մասնագետների առկայության պայմաններում, ինչն ինքնին ենթադրում է ագրարային կրթական, գիտական և խորհրդատվական համակարգերի արմատական բարելավում:

Ըստ Հայաստանի Հանրապետության ազգային վիճակագրական ծառայության տվյալների գյուղատնտեսությունը Հայաստանում շարունակում է մնալ զբաղվածությունն ապահովող գերակա ոլորտ: 2014 թվականին հանրապետության զբաղված բնակչության 34.8% կամ 394.8 հազ. մարդ , որոնց թվում 55.8 % կին և 44.2 % տղամարդ, զբաղված է եղել գյուղատնտեսությամբ:

Բարձրագույն կրթությամբ մասնագետների պատրաստմանը ներկայացվող պահանջները ձևավորվում և պայմանավորված են ոլորտի առկա վիճակով ու ցուցանիշներով, զարգացման միտումներով և հեռանկարային ծրագրերով:

Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանը մշտապես մեծագույն պատասխանատվությամբ է կատարել իր գլխավոր, այն է՝ Հայաստանի

Հանրապետության ագրոպարենային համակարգը բարձրակարգ կադրերով ապահովելու առաքելությունը: 65000-ից ավելի շրջանավարտներ իրենց անգնահատելի ավանդն ունեն գյուղատնտեսության, սննդարդյունաբերության, մեքենայացման, ջրատեխնիկական շինարարության և այլ ոլորտների կայացման գործում:

Համալսարանի 600-ից ավելի գիտնականներ և դասախոսներ, որոնց 81 տոկոսն ունի գիտական աստիճան և կոչում, հաջողությամբ իրականացնում են ուսումնական և գիտահետազոտական աշխատանքներ՝ ուղղված երկրի ագրոպարենային համակարգի զարգացմանը:

Այսօր ՀԱԱՀ-ն առաջատար կրթական, գիտական և խորհրդատվական կենտրոն է, որը թնակդիսել է բարեփոխումների պատասխանատու և բոլոր շրջան՝ նպատակ ունենալով երկրի, և մասնավորապես, ագրոպարենային համակարգի համար պատրաստել ժամանակակից չափանիշներին ու պահանջներին համապատասխանող մասնագետներ ու քաղաքացիներ: